

RINGEBU KOMMUNE

Vår referanse
19/1295- 20/6616
FE-049, TI-&13

Vår saksbehandler:
Ingvild Nasset tlf. 484 97 882

Høringsuttalelse - Forslag til endringer i plan- og bygningsloven

Utvalg	Utv.saksnr.	Møtedato
Utvalg for plan og teknisk	080/20	02.09.2020

Forslag til vedtak

Utvalg for plan og teknisk avgir følgende høringsuttalelse:

1. Ringebu kommune slutter seg til departementets forslag om endring i plan- og bygningsloven § 8- 1.
2. Ringebu kommune slutter seg til departementets forslag om endring i plan- og bygningsloven § 12-6.
3. Ringebu kommune slutter seg ikke til departementets forslag om endringene i plan- og bygningsloven § 19-2 andre og fjerde ledd.
4. Ringebu kommune slutter seg til departementets forslag om endring i plan- og bygningsloven § 19-2 tredje ledd.

Møtebehandling fra Utvalg for plan og teknisk 02.09.2020

UPT - behandling:

Enstemmig vedtatt som kommunedirektørens forslag til vedtak.

UPT-080/20 Vedtak:

Utvalg for plan og teknisk avgir følgende høringsuttalelse:

1. Ringebu kommune slutter seg til departementets forslag om endring i plan- og bygningsloven § 8- 1.
2. Ringebu kommune slutter seg til departementets forslag om endring i plan- og bygningsloven § 12-6.
3. Ringebu kommune slutter seg ikke til departementets forslag om endringene i plan- og bygningsloven § 19-2 andre og fjerde ledd.
4. Ringebu kommune slutter seg til departementets forslag om endring i plan- og bygningsloven § 19-2 tredje ledd.

Saksopplysninger

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har sendt forslag til endring av plan- og bygningsloven mv. på alminnelig høring. Endringsforslaget gjelder følgende lovbestemmelser:

§ 8-1, § 12-6, § 19-2

Det er også foreslått endringer av matrikkelovens §§ 35 og 38.

Endring i pbl § 8-1

Det er forslag om å etablere en lovhjemmel i § 8-1 som gir departementet adgang til å fastsette forskrift om tekniske kvalitetskrav i regional plan. Dette betyr at departementet kan kreve at framstilling av kart til regional plan og bestemmelse skal følge gjeldende fagstandard.

Endring i pbl § 12-6

Det foreslås at hensynssone som sier at gjeldende reguleringsplan skal fortsette å gjelde ikke kan brukes i detaljreguleringsplaner, og at dette stadfestes med et nytt ledd i § 12-6. Denne hensynssonen skal nå kun brukes i kommuneplanens arealdel, kommunedelplaner og områdereguleringer.

Endringer i pbl § 19-2 andre ledd

De foreslåtte endringene gjelder andre ledd, og omhandler de to kumulative vilkårene for å kunne gi dispensasjon. Det er foreslått følgende ny formulering (vist med gul markering for ny ordlyd og overstreking for ordlyd som fjernes):

«Dispensasjon kan ikke gis dersom hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, hensynene i lovens formålsbestemmelse eller andre nasjonale eller regionale interesser blir vesentlig tilsidesatt.» og videre: «Fordelene ved å gi dispensasjon må være klart større enn ulempene etter en samlet vurdering».

Vurderingen etter første punktum (hensynet bak bestemmelsen) skal fortsatt være et rettsanvendelsesskjønn som domstolene og fylkesmannen fullt ut kan prøve. Men vurderingen etter andre punktum (fordeler vs. ulemper) foreslås underlagt kommunens frie skjønn (forvaltningsskjønnet) og skal ikke kunne overprøves av domstolene. Fylkesmannen skal fortsatt kunne prøve dette skjønnet i kraft av å være klageinstans, men det skal legges stor vekt på det kommunale selvstyret ved prøvingen. Bakgrunnen for dette endringsforslaget er å gi økt handlingsrom for kommunene.

Det foreslås også å åpne for at søkers interesser skal kunne tillegges vekt i vurderingen av fordeler og ulemper.

Endring i pbl § 19-2 tredje ledd

Departementet stiller spørsmål om begrepet «*universell utforming*» bør nevnes her, enten i tillegg til eller i stedet for, begrepet «*tilgjengelighet*» som er brukt i dag. Dette skal bidra til at en lettere velger løsninger som er universelle, og som ikke skaper behov for særløsninger for enkeltbrukere eller grupper av brukere, f.eks. rullestolbrukere eller synshemmede.

Endring i pbl § 19-2 fjerde ledd

Departementet ønsker å oppheve hele fjerde ledd, som i dag inneholder retningslinjer for skjønnsutøvelsen ved dispensasjonsvurderingen. Departementet mener at med den nye formuleringen i andre ledd første punktum (se over) blir fjerde ledd første punktum overflødig. I gjeldende bestemmelse andre punktum heter det at kommunen ikke bør gi dispensasjon når direkte berørt statlig eller regional myndighet har uttalt seg negativt. Dette mener departementet legger unødvendig begrensning på det kommunale selvstyret, og henviser til at berørte statlig eller regional myndighet uansett kan klage på vedtak de er misfornøyde med. På bakgrunn av dette foreslår

departementet å oppheve hele fjerde ledd.

Endringene i matrikkelloven §§ 35 og 38

Det er snakk om mindre rettinger av feil i matrikkelloven. Ordlyd om departementets adgang til å gi forskrift om når måling kan utelates har falt ut ved en inkurie i forbindelse med lovendring 20. april 2018 nr. 12. Det foreslås at feilen rettes og tas inn igjen i § 35 femte ledd. Fjerde ledd i § 38, om departementets adgang til å gi forskrift om at eiendomslandmåling kan drives midlertidig av personer som er lovlig etablert i en annen EØS-stat, er ønsket opphevet.

Vurdering

Når det gjelder endringene i pbl §§ 8-1 og 12-6 stiller kommunedirektøren seg bak departementets forslag. Disse endringene vil bidra til forbedret kvalitet i det regionale kartgrunnlaget, og en bedre oversikt over plansituasjonen i kommunene. Det samme gjelder forslag om endring av pbl § 19-2 tredje ledd, og endringene i matrikkelloven §§ 35 og 38.

Endringene av pbl § 19-2 andre ledd stiller kommunedirektøren seg kritisk til. Departementet legger til grunn at det skal bli enklere å gi dispensasjon fra vedtatte planer, og at det kommunale selvstyre med dette skal økes. Dosent i juridiske fag ved NMBU, Fredrik Holth, peker i en kommentar på nettstedet rett24.no, 21.04.2020, på at kommunene allerede har en stor grad av selvstyre ved at kommunene har vedtaksmyndighet for rettslig bindende arealplaner. Dispensasjoner dreier seg om *unntak* fra de arealplanene kommunen selv har vedtatt. Det stilles spørsmålstegn ved om endringsforslaget i praksis vil påvirke det kommunale selvstyret i særlig grad. Kommunene får friere tøyler til å vektlegge private interesser i dispensasjonsvurderingen, istedenfor å se saken i et helhetlig lys, der det legges mest vekt på samfunnsmessige interesser. Kommunen får altså større frihet til å fravike sine egne arealplaner, planer som er vedtatt etter en demokratisk prosess der innbyggerne har fått mulighet til medvirkning. De aller fleste som søker dispensasjon ser - naturlig nok - tiltaket i lys av sin egen interesse, og ser i liten grad på hvordan tiltaket vil påvirke samfunnet og arealbruken i det lange løp. Man risikerer i verste fall at dispensasjoner som gagnar enkeltperson gir negative virkninger for flertallet, uten at flertallet har mulighet til å medvirke. Som kjent har lokalbefolkningen og andre interesserte og berørte færre muligheter til å påvirke i forbindelse med en dispensasjonssøknad enn ved utarbeidelsen av en arealplan. Er dette en utvikling kommunene – og samfunnet – bør strebe etter?

Forslaget om å fjerne § 19-2 fjerde ledd innebærer at selv om statlige og regionale myndigheter uttaler seg negativt om en dispensasjonssøknad behøver ikke kommunen å ta hensyn til dette, slik det er oppfordret til i dagens ordlyd. Med dagens ordlyd blir kommunene i langt større grad oppfordret til å ikke vedta dispensasjonssøknader som statlige og regionale myndigheter er kritiske til. Negativ merknad gir en ganske klar indikasjon på at et eventuelt positivt vedtak vil bli påklaget av statlig eller regional myndighet. Velger kommunen å ikke vedta dispensasjonssøknaden kan søker klage på vedtaket.

Med endringsforslaget skal altså ikke statlige og regionale myndigheters uttale vektlegges ved vurdering av om dispensasjon skal gis. Man får da en situasjon der det gis dispensasjon til tross for

negativ uttale, og får i etterkant klage på dispensasjonsvedtaket fra statlig eller regional myndighet.

Slik kommunedirektøren ser det har forslaget om å fjerne fjerde ledd lite for seg. Etter vårt syn vil det medføre langt flere klagesaker, siden det er opplagt at statlige og regionale myndigheter vil måtte klage på dispensasjoner som strider mot de interesser disse organene skal ivareta. Det er i mindre grad slik at alle tiltakshavere klager på avslag på dispensasjonssøknaden.

Kommunedirektøren stiller seg bak dosent Frederik Holth sin vurdering av forslag om endringene av pbl § 19-2:

«Dagens dispensasjonsbestemmelse bygger opp under lovens hovedintensjon om at arealbruk skal styres etter planer[.] Forslaget bryter med dette, og svekker arealplanenes betydning.»